

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 238/2024-26

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Michalom Feciľakom, advokátom, Jesenná 8, Prešov, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní sp. zn. B1-8C/88/2014 po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 206/2021-27 zo 6. júla 2021 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-8C/88/2014 po právoplatnosti nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 206/2021-27 zo 6. júla 2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietrahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. B1-8C/88/2014 konať bez zbytočných prietrahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **500 eur**, ktoré **je** mu Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a argumentácia sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. januára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. B1-8C/88/2014 (ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov a sťažovateľovi priznal finančné zadosťučinenie 10 000 eur a náhradu trov konania.
2. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 238/2024-17 zo 6. mája 2024 podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v napadnutom konaní po právoplatnosti nálezú ústavného súdu č. k. II. ÚS 206/2021-27 zo 6. júla 2021 (ďalej len „skorší nález“) a vo zvyšnej časti ju odmietol.
3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 9. mája 2014 na Okresnom súde Bratislava I žalobu o zaplatenie finančnej sumy 3 968 eur z titulu náhrady škody. Okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom zo 7. novembra 2017 tak, že žalobu zamietol. Proti rozsudku súdu prvej inštancie sťažovateľ podal odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave potvrdzujúcim rozsudkom z 25. septembra 2019. Sťažovateľ podal 7. januára 2020 proti rozsudku krajského súdu dovolanie.
4. Pretože ani po uplynutí jedného roka od sťažovateľom podaného dovolania proti rozsudku krajského súdu okresný súd súdny spis nepredložil Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť, ktorou sa domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. O ústavnej sťažnosti rozhodol ústavný súd označeným skorším nálezom, ktorým vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa ústavy a listiny a práva na prejednanie veci v primeranej lehote a priznal mu finančné zadosťučinenie 500 eur.
5. O dovolaní sťažovateľa rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 4Cdo/90/2021 zo 7. apríla 2022 tak, že zrušil rozsudky krajského súdu aj okresného súdu a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.
6. Sťažovateľ 20. marca 2023 požiadal okresný súd o nariadenie termínu pojednávania.
7. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta zbytočné prietahy v napadnutom konaní, ktoré od podania žaloby trvá takmer 10 rokov. Namieta absolútnu nečinnosť okresného súdu a aj mestského súdu, ktorému bol spis postúpený v rámci zmien na základe súdnej mapy k 1. júnu 2023. Poukazuje na skutočnosť, že od vydania uznesenia najvyššieho súdu nebol v napadnutom konaní

takmer 21 mesiacov vykonaný žiadny relevantný úkon smerujúci k rozhodnutiu vo veci samej. Vyjadril presvedčenie, že jeho vec tvorí štandardnú rozhodovaciu agendu všeobecných súdov a nemá znaky zložitosti. Svojím správaním neprispel k zbytočným prieťahom.

II.

Vyjadrenie mestského súdu

8. V podaní doručenom ústavnému súdu 24. mája 2024 predsedníčka mestského súdu poukázala na priložené vyjadrenie zákonného sudcu. Ten uviedol, že po menovaní za sudcu okresného súdu 11. mája 2023 mu bola vec sťažovateľa spolu s ďalšími stovkami vecí pridelená 18. mája 2023. Vzhľadom na extrémnu zaťaženosť súdneho oddelenia, keď musel uprednostniť časovo staršie konania a tie, pri ktorých sa nekonalo dlhšie ako jeden rok, nebolo objektívne možné v danej veci konať v kratšom čase po jej pridelení. Poukázal aj na technické problémy pri sťahovaní civilnej agendy v rámci zmeny súdnej mapy. Ešte pred výzvou ústavného súdu na vyjadrenie k tejto ústavnej sťažnosti bol vo veci nariadený termín pojednávania na 7. jún 2024.

9. V okolnostiach danej veci ústavný súd z dôvodu hospodárnosti konania vyjadrenie mestského súdu nezaslal na repliku sťažovateľovi. Skutkový stav veci v súvislosti s posúdením porušenia sťažovateľom označených práv, vychádzajúc z ústavnej sťažnosti, súdneho spisu a vyjadrenia mestského súdu, nie je sporný.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Predmetom konania pred ústavným súdom po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je rozhodovanie o tom, či postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo k opakovanému porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a zodpovedajúcemu právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj po právoplatnosti skoršieho nálezu.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 302/2020, II. ÚS 123/2022) a ich prípadné porušenie možno preskúmať spoločne. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019).

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V rámci prvého kritéria prihliada ústavný súd aj na predmet

sporu (povahu prerokúvanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

13. Predmetom napadnutého konania je žaloba o náhradu škody, ktorá sťažovateľovi vznikla z titulu zaplateného súdneho poplatku za dovolanie proti rozhodnutiu, ktoré bolo neskôr zrušené. Ide o vec, ktorá patrí do bežnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov a po právnej či skutkovej stránke nie je zložitým konaním. Čo sa týka významu veci pre sťažovateľa, tento aspekt sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nerozvinul. Možno však bez ďalšieho prisvedčiť, že predmet posudzovaného konania nie je časovo zvlášť prioritizovaný.

14. Správanie sťažovateľa ako účastníka konania je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu označených práv sťažovateľa. V preskúmanom konaní ústavný súd nezistil závažné okolnosti, ktoré by bolo možné pripísať na ťarchu sťažovateľa v súvislosti s doterajšou dĺžkou konania v jeho veci.

15. Napokon sa ústavný súd zaoberal aj tretím hodnotiacim kritériom, teda postupom mestského súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd predmetnú vec posudzoval so zreteľom na už existujúci skorší nález, ktorý nadobudol právoplatnosť 12. júla 2021. Zo súdneho spisu vyplýva, že v súvislosti s dovolaním sťažovateľa sa spis nachádzal na najvyššom súde od 21. apríla 2021. Zrušujúce uznesenie najvyššieho súdu z 27. apríla 2022 nadobudlo právoplatnosť 19. mája 2022. Dňa 28. júna 2022 podal sťažovateľ návrh na opravu uznesenia najvyššieho súdu. Po zmene zákonného sudcu k 10. januáru 2023 bol spis predložený najvyššiemu súdu, ktorý opravným uznesením z 28. februára 2023 opravil chybu spočívajúcu v nesprávnom označení rozsudku okresného súdu vo výroku a odôvodnení. Spis bol vrátený z najvyššieho súdu 3. marca 2023 a následne doručovaný stranám sporu. K ďalšej zmene zákonného sudcu došlo 18. mája 2023, ktorý nariadil termín pojednávania na 7. jún 2024.

16. Z uvedeného vyplýva, že postup mestského súdu po právoplatnosti skoršieho nálezu nebol optimálny. Aj s prihliadnutím na čas, keď bol spis na najvyššom súde, možno mestskému súdu vytknúť niekoľkomesačnú nečinnosť spôsobenú v dôsledku opakovanej zmeny zákonného sudcu. V súvislosti s prechodom výkonu súdnictva ústavný súd konštatuje, že hoci okolnosti súvisiace s reformou súdnictva z júna 2023 nemôžu byť na ťarchu sťažovateľa, treba zohľadniť a akceptovať určitý čas nevyhnutný na reorganizáciu, ktorým sú poznačené všetky konania (obdobne III. ÚS 262/2024).

17. Ústavný súd najmä s prihliadnutím na doterajšiu dĺžku napadnutého konania bez akéhokoľvek meritórneho rozhodnutia po vrátení spisu z najvyššieho súdu, ako aj na zistené obdobie nečinnosti v postupe mestského súdu dospel k záveru, že v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom ústavnej intenzity. Preto vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

18. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd v nadväznosti na výrok uvedený v bode 1 výrokovej časti nálezu v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi prikázal mestskému súdu, aby v napadnutom

konaní, v ktorom nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu o sťažnosti sťažovateľa právoplatne rozhodnuté, konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

IV.

Primerané finančné zadost'učinenie

19. Podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže priznať sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie, ak o to požiadal. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiada o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia 10 000 eur s poukazom na celkovú dĺžku napadnutého konania a stav právnej neistoty.

20. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04, I. ÚS 257/08, IV. ÚS 302/2020). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadost'učinenia.

21. Ústavný súd zoberal do úvahy dĺžku trvania napadnutého konania pred súdom prvej inštancie, predmet posudzovaného konania, hodnotu sporu a jeho význam pre sťažovateľa. Vzhľadom na uvedené ústavný súd považoval priznanie 500 eur pre sťažovateľa za primerané finančné zadost'učinenie (bod 3 výroku tohto nálezu). Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadost'učinenia ústavný súd návrhu sťažovateľa nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

22. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľa odôvodňuje, aby mu mestský súd podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde úplne nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Preto ústavný súd rozhodol o povinnosti mestského súdu nahradiť sťažovateľovi v určenej lehote trovy konania na účet jeho právneho zástupcu (výrok 4 tohto nálezu).

23. Trovy konania pozostávajú z odmeny a ďalších náhrad advokáta v celkovej výške 856,75 eur s DPH, ktoré boli určené podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (odmena podľa § 11 ods. 3 vyhlášky za dva úkony právnej služby po 343,25 eur/úkon, a to prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti; náhrada podľa § 16 ods. 3 vyhlášky 2 x 13,73 eur; DPH podľa § 18 ods. 3 vyhlášky 142,79 eur).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júna 2024

Robert Šorl
predseda senátu